

ZBIERAJ

ZIOŁA

CO? GDZIE? KIEDY?

MARTYNA MAJEWSKA

To Ty jesteś odpowiedzialny/odpowiedzialna za swoje zdrowie.

Treść tej publikacji jest oparta na wiedzy i doświadczeniach autora, o ile nie zaznaczono inaczej.

Prawa autorskie © 2020 Martyna Majewska

NATU NATU LTD

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być powielana lub przekazywana w jakiegokolwiek formie lub za pomocą jakichkolwiek środków elektronicznych lub mechanicznych, w tym fotokopiowania, nagrywania, drukowania i jakąkolwiek formę zapisu.

Spis treści

WSTĘP	4
ZBIERAJ ZIOŁA	5
CZĘŚCI ROŚLIN	7
SUSZENIE	10
GDZIE CO ROŚNIE?.....	11
CO I KIEDY?.....	12
CO ZROBIĆ Z ZIOŁAMI ?	14

WSTĘP

Mam dla Ciebie mini ebooka, o tym gdzie, kiedy i jak zbierać zioła. To podstawowe zasady, które mają na celu przybliżyć Ci temat samodzielnego zbierania ziół 😊

Jeżeli myślisz, że zbieranie ziół nie jest dla Ciebie, ale gdzieś tam chcesz jednak spróbować, to zacznij od prostych i powszechnie znanych np. mniszek, pokrzywa, rumianek, stokrotka, sosna. To rośliny, które na pewno rozpoznasz. Możesz zrobić z nich na świeżo herbatkę. Spróbuj małą ilość ususzyć np. w suszarce do grzybów. Zobacz, jak Ci pójdzie. A może przy okazji spacerów polubisz zbieranie ziół.

Może się też tak stać, że stwierdzisz „To jednak nie dla mnie!” , wtedy kup gotowce. Nie każdy musi wszystko robić sam 😊

Ja przygotuję dla Ciebie dużo mini ebooków, w których znajdziesz proste ziołowe sposoby i przepisy pomocne w codziennym życiu.

ZBIERAJ ZIOŁA

- Zanim zaczniesz zbierać zioła, upewnij się czy dana roślina nie jest w Twoim rejonie objęta ochroną całkowitą lub częściową.
- Upewnij się również, jak na pewno wygląda i jakie części najlepiej z niej zebrać oraz o jakiej porze roku lub dnia. Jeżeli nie jesteś pewny danego zioła, nie zrywaj go.
- Poszukaj informacji o tym, gdzie rośnie: w parkach, na łąkach, w lasach iglastych, liściastych czy mieszanych, na brzegach wód, na ugorach, na nasypach, przy drogach... itp.
- Wybierz dobry teren. Na pewno musisz unikać miejsc w pobliżu jakiś fabryk, czy zakładów przemysłowych, autostrad, czy ogólnie z dużym skażeniem powietrza.
- Nie zbieraj w jednym miejscu za dużo. Jeżeli chcesz, żeby dane zioło się rozrastało i chcesz cieszyć się nim przez następne lata, to zostaw co najmniej 1/3 roślin w danym miejscu.
- Zbieraj tylko tyle roślin na raz, ile jesteś w stanie jak najszybciej przerobić lub wysuszyć, żeby nic się nie zniszczyło.
- Zbierając swoje zioła uważaj, żeby nie uszkodzić innych roślin.
- Nie wrywaj roślin z korzeniami!

CZĘŚCI ROŚLIN

KWIATY

Kwiaty zbieramy na początku kwitnienia lub w pełni kwitnienia. To ważne, gdyż niektóre kwiaty zebrane w pełni kwitnienia rozwalają się w trakcie suszenia, pylą i stają się niepełnowartościowe.

Nigdy nie zbieraj przekwitających kwiatów – nie mają już wartości i nie nadają się do suszenia.

Kwiaty zbieramy w suche dni w okolicy południa, wtedy nie ma już rosy. Czasami, w zależności od rośliny, będziesz zbierać same płatki, same korony lub całe kwiatostany.

Kwiaty są delikatne, najlepiej znoszą podróż, kiedy zbieramy je do koszyka, żeby były luźno i przewiewnie ułożone. Nie wolno ich zgniatać, gdyż tracą właściwości.

Należy je od razu suszyć w ciepłym, zacienionym, suchym i przewiewnym miejscu, żeby nie zmieniły koloru. Nie wolno suszyć na słońcu!

LIŚCIE

Liście zbieramy młode, przed kwitnieniem rośliny. Dopuszcza się też w czasie kwitnienia. Wtedy mają w sobie najwięcej substancji czynnych. Wyjątkiem są rośliny, u których kwiaty pojawiają się wcześniej niż liście.

Liście zbieramy zdrowe, zielone, bez plam i szkodników. Są wrażliwe na zgniecenia, więc najlepiej zbierać je do przewiewnych koszy i jak najszybciej suszyć w ciepłym, zacienionym, suchym i przewiewnym miejscu, żeby nie zmieniły koloru. Nie wolno suszyć na słońcu!

ZIELE

Ziele, czyli cała część rośliny, która znajduje się nad ziemią.

Ziele zbiera się najczęściej, kiedy roślina zaczyna kwitnąć. W całej roślinie wtedy jest dużo substancji czynnych i cała może być wykorzystana, jako surowiec zielarski.

Ścinając ziele ucinamy je w miejscu, gdzie łodyga zaczyna być zdrewniała lub obwiedłe liście. Z takiej pozostawionej zdrewniałej części, możemy jeszcze liczyć na drugi zbiór.

KORA

Korę zbiera się wczesną wiosną, gdy tylko puszcza soki, gdyż wtedy łatwo ją oddzielić od drzewa. Obcinamy małe boczne gałązki, nacinamy korę wzdłuż gałązki i podważamy nierdzewnym nożem, żeby odeszła. To ważne, nie strugamy!

Pozyskujemy korę z 2-4 letnich gałązek danego drzewa, wyłącznie ściętych tam, gdzie prowadzone są wyręby lub planowane są czyszczenia lub przecinki.

KORZEŃ

Korzenie zbieramy późną jesienią lub wczesną wiosną. Czyli albo pod koniec ich wegetacji, albo zanim zaczną wypuszczać nowe pędy. Są oczywiście wyjątki, o których na pewno przeczytasz przy konkretnej roślinie.

Niektóre korzenie wymagają oczyszczenia i okorowania, co wygląda nieco inaczej w zależności od rośliny. Warto również dowiedzieć się, czy

do suszenia dany korzeń tnij się podłużnie, czy poprzecznie.
Korzenie wykopuje się specjalnymi widłami amerykańskimi lub łopatką.

OWOCE / NASIONA

Zbieramy wczesną wiosną lub pod koniec lata. Wyjątkiem jest jałowiec (późna jesień lub zima).

Mięsiste owoce zbieramy dojrzałe, ale nie przejrziałe. Powinny być jędrne i dość twarde.

Nasiona zbieramy najczęściej, kiedy owoce są całkowicie dojrzałe lub suche. Powinieneś znaleźć informację odnośnie nasion, które chcesz zebrać.

PĄCZKI

Pączki zbieramy wczesną wiosną, kiedy zaczynają pęcznieć, ale jeszcze nie pękają. Jeżeli pękają, nie nadają się już do zbioru.

SUSZENIE

W zasadzie oprócz kory i korzeni, wszystkie inne części rośliny zbieraj do przewiewnych koszy. Zbieranie do wiader lub foliowych worków powoduje przegrzanie i zaparzenie surowca, a więc nie nadaje się on potem do suszenia.

Podczas suszenia surowiec nie powinien stracić koloru. Jeżeli tak się stało, znaczy że transport lub suszenie odbywało się w złych warunkach.

Suszyć należy w suchych, zacienionych i przewiewnych miejscach. Nie wolno suszyć na słońcu.

Można wykorzystać do suszenia suszarki, ważne żeby temperatura suszenia mieściła się w granicach 35-40 °C.

Najlepsze do przechowywania są słoiki, papierowe torby itp. Nie przechowujemy w foliowych workach!

Surowca wysuszonego nie zgniatamy, gdyż traci on wtedy swoje właściwości.

Gdzie co rośnie?

Parki i ogrody

Rokitnik, głóg, lipa, jarzębina, dzika róża, wierzba, czarny bez...

Lasy, polany i zagajniki

Malina, jeżyna, borówka, nawłóć, jałowiec, poziomka, dziurawiec, jarzębina, porost islandzki...

Przy drogach, domach i na rumowiskach

Mniszek lekarski, stokrotka, babka lancetowata, krwawnik, chrzan, piołun, jasnota biała, pokrzywa, tasznik...

Łąka, nad rzeką

Tatarak, żywokost lekarski, waleriana, świetlik...

Polany, miedze, ugory, nasypy, odłogi i skarpy

Skrzyp, krwawnik, dziurawiec, rumianek, glistnik, nawłóć, podbiał...

Co i kiedy?

WIOSNA

Kwiaty: podbiał, stokrotka, mniszek. Dodatkowo późną wiosną: głóg, bez czarny, akacja, koniczyna, rumianek, kasztanowiec.

Pączki: sosna, brzoza, topola.

Korzeń: mniszek, mydlnica, łopian, cykoria, pokrzywa, lubczyk.

Kora: kasztanowiec, kruszyna, kalina, wierzba, berberys, orzech włoski.

Liść: pokrzywa, brzoza, podbiał, mniszek.

Ziele: glistnik, mniszek, pokrzywa.

LATO

Kwiaty: rumianek, krwawnik, koniczyna, kocanka, jasnota biała, mak polny, lipa, bławatek, wrotycz, wrzos.

Liść: babka wąskolistna i zwyczajna, czarna porzeczka, poziomka, malina, jeżyna, podbiał, pokrzywa, orzech włoski, ślaz dziki, borówka.

Ziele: dziurawiec, fiołek trójbarwny, krwawnik, macierzanka, pokrzywa, ostrożeń, skrzyp polny, przetacznik, rozchodnik, bylica pospolita, mniszek z korzeniem, piołun, wrzos, wrotycz, nawłóć.

Owoc: mnóstwo

JESIEŃ

Kwiaty: dziewanna, wrzos, jasnota biała, ślaz dziki.

Korzeń: berberys, bylica pospolita, glistnik, łopian, mniszek, pokrzywa, żywokost, mydlnica, cykorii.

Liść: borówka, pokrzywa.

Ziele: glistnik, mniszek z korzeniem, pokrzywa, wrzos, jemiola.

Owoc: bez czarny, dzika róża, kruszyna, szakłak, berberys, głóg,

jarzębina, kalina, tarnina, jałowiec.

Inne: morszczyn.

ZIMA

Owoc: jałowiec.

Ziele: jemiota.

Co zrobić z ziołami ?

NA ZAPAS

Możesz zbierać na zapas i suszyć. Zioła zbieraj w takich ilościach, żeby wystarczyły do następnego sezonu. Przechowywane dłużej, nie mają już odpowiednich właściwości.

Możesz mieć sobie ususzone zioła i dodawać do koktajli, zup, sosów.

NA ŚWIEŻO

Możesz ze świeżych ziół na bieżąco robić sobie herbatkę, sałatkę lub zupę krem.

NA PRZETWORY

Ze świeżych lub suszonych ziół zrób leczniczą lub smakową nalewkę. Nalewka ma taki plus, że może być przechowywana przez lata.

Możesz również zrobić ocet ziołowy (tak jak jabłkowy, tylko z dodatkiem ziół).

MAŚĆ

Ususzone rośliny możesz zalać olejem np. słonecznikowym (dobrej jakości) na 3 tygodnie. W ten sposób zrobisz macerat. Warto rośliny przed zanurzeniem w oleju skropić wysokoprocentowym alkoholem, gdyż nie wszystkie substancje czynne rozpuszczają się w oleju. Z tak otrzymanego maceratu możesz zrobić maść lub używać go w formie olejowej do picia lub smarowania ciała.

